

VIRKEMIDLER til bæredygtig udvikling

GRISESTALDEN

Når du arbejder i din grisestald, skal tingene bare virke. Sådan er det også med tiltag inden for bæredygtig udvikling. De skal virke, og de skal have en effekt. Derfor får du her et katalog over virkemidler, der understøtter en bæredygtig udvikling i stalden hos griseproducenter.

Virkemidlerne er eksempler på centrale tiltag inden for emnerne:

- Husdyrenes sundhed og velfærd
- Klima
- Vand- og luftkvalitet

Kataloget giver dig inspiration til at iværksætte nye tiltag, som bidrager til bæredygtig udvikling på din bedrift. Rækken af virkemidler får det måske også gjort klart for dig, at du gør mange af tingene i forvejen. Uanset om kataloget giver dig inspiration, overblik eller klarsyn, er det et brugbart fundament for dit arbejde med at afrapportere om bedriftens indsats inden for bæredygtig udvikling.



HANDLINGSPLAN FOR NEDSÆTTELSE AF ANTIBIOTIKAFORBRUGET

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Med baggrund i et ønske fra besætningsejeren om et lavere antibiotikaforbrug udarbejdes sammen med besætningsdyrlægen en målrettet handlingsplan. I Vetstat er der forbrugsopgørelser for tre segmenter af produktionen: Søer og pattegrise (55), smågrise (56) og slagtesvin (57). Herudover ligger information om, hvad antibiotika er ordineret til brug mod – altså årsagen til behandling.



Foto: SEGES

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

Sideeffekter

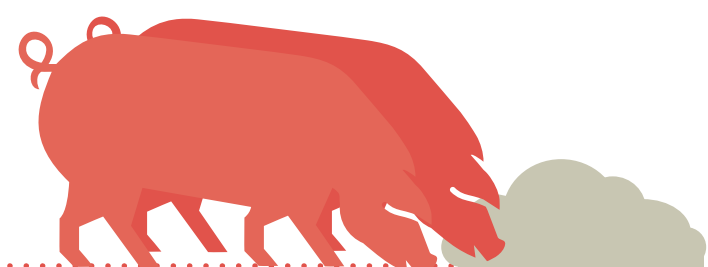
Hvis reduktionen i anvendelsen af antibiotika betinges af tiltag, der forbedrer grisenes sundhedstilstand, vil det derved medvirke til at sænke dødeligheden og øge grisenes produktivitet. Derved opnås en mindre klimabelastning, en forbedret økonomi og en øget arbejdsglæde.

Sådan kommer du i gang



- 1 INDLEDENDE ANALYSEFASE** med vurdering af data fra Vetstat og resultater fra laboratorieanalyser – herefter opstilling og prioritering af indsatsen for reduktion af antibiotikaanvendelsen.
- 2 GENNEMFØRELSE AF INDSATS** og løbende monitorering af denne.
- 3 EVALUERING AF EFFEKTEN** på forudfastsatte tidspunkter samt eventuel revidering af indsats, hvis effekten udebliver, eller den har for høje omkostninger.

FIND INSPIRATION til din handlingsplan på svineproduktion.dk



HANDLINGSPLAN FOR NEDSÆTTELSE AF DØDELIGHED

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Udarbejd en målrettet handlingsplan for nedsættelse af dødelighed sammen med besætningspersonalet og besætningsdyrlægen. Handlingsplanen skal tage afsæt i konkrete og specifikke forhold i den konkrete besætning. Og den skal bygge på et ønske fra dig som besætningsejer om en lavere dødelighed i et eller flere segmenter af produktionen.



Foto: SEGES

GENNEMSNITSTAL FOR DØDELIGHED til benchmarking

Dyregruppe	Dødelighed: Landsgennemsnit, 2020
Pattegrise inkl. dødfødte (0-7 kg)	23,1%
Smågrise (7-30 kg)	3,6%
Slagtesvin (30-110 kg) – døde + kasserede	3,4%
Søer	12.9%



Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.



Sideeffekter

Forbedret produktivitet og ressourceudnyttelse – og derigennem en bedre økonomi og arbejdsglæde samt mindre klimabelastning.



Sådan kommer du i gang

- 1 INDLEDENDE ANALYSE** af, hvor og hvornår grisene dør og dødsårsager. På baggrund af analysen opstilles og prioriteres indsats til reduktion af dødeligheden
- 2 GENEMFØRELSE** af indsats og løbende monitorering af denne.
- 3 EVALUERING AF EFFEKTEN** på forud fastsatte tidspunkter samt eventuel revidering af indsats.

FIND INSPIRATION til din handlingsplan på svineproduktion.dk

HANDLINGSPLAN FOR AT UNDGÅ GRISE, DER BURDE HAVE VÆRET AFLIVET

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Udarbejd en konkret handlingsplan for specifikke sygdomme og skader i samarbejde med din dyrlæge. Dermed etablerer I en intern procedure, der sikrer, at overvågning af grisene og korrekt håndtering af syge og tilskadekomne grise finder sted. Og at der dermed ikke forekommer grise i besætningen, som burde være aflivet.



Foto: SEGES

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

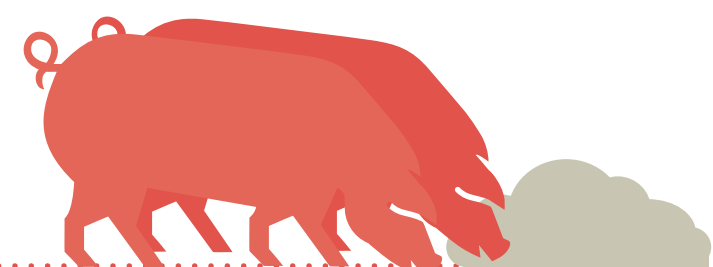
Sideeffekter

Driftstab som følge af nytteløs behandling af sygdomme og skader nedsættes. Større arbejdsglæde og mindre usikkerhed, da der er fastlagte, klare og tydelige retningslinjer for komplicerede behandlingsforløb.

Sådan kommer du i gang



- 1 LAV EN KONKRET STRATEGI** sammen med din dyrlæge for, hvornår et dyr med akut skade eller behandlingsforløb, som ikke fører til bedring, skal aflives. Benyt jeres særlige kendskab til besætningen, besætningsgennemgangen og aktuelle syge eller tilskadekomne dyr.
- 2 TIL INSPIRATION** har SEGES beskrevet og vist korrekt behandlingsforløb for brok, halebid og halthed. Du finder den nødvendige viden på svineproduktion.dk. Der findes også viden om sygestier herunder ansvar for syge grise og behandlingsstrategi.
- 3 GENNEMGÅ HANDLINGSPLANEN** ved det månedlige besætningsbesøg med dyrlægen, og den tilpasses om nødvendigt.



HANDLINGSPLAN FOR SPECIFIKKE SYGDOMME OG SKADER

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Udarbejd en konkret handlingsplan for specifikke sygdomme og skader i samarbejde med din dyrlæge. Dermed etablerer I en intern procedure, der sikrer, at overvågning af grisene og korrekt håndtering af syge og tilskadekomne grise finder sted.



Foto: SEGES

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

Sideeffekter

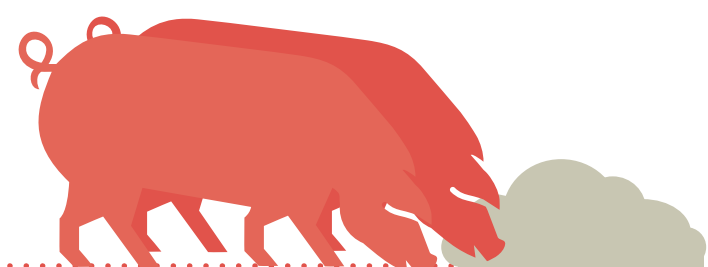
Driftstab som følge af mangelfuld behandling af sygdomme og skader nedsættes, samtidigt med at chancen øges for, at grisen når til slagtning uden risiko for aflivning.

Sådan kommer du i gang



- 1 OPSTIL KONKRETE BEHANDLINGSSTRATEGIER** i samarbejde med din dyrlæge – benyt dit og dyrlægens særlige indblik i besætningen, besætningsgennemgangen og aktuelle syge eller tilskadekomne dyr.
- 2 TIL INSPIRATION** har SEGES beskrevet og vist korrekt behandlingsforløb for brok, halebid og halthed. Du finder den nødvendige viden på svineproduktion.dk. Der findes også viden om sygestier herunder ansvar for syge grise og behandlingsstrategi:
- 3 GENNEMGÅ HANDLINGSPLANEN** ved det månedlige besætningsbesøg med dyrlægen, og den tilpasses om nødvendigt.

FIND INSPIRATION til din handlingsplan på svineproduktion.dk



HANDLINGSPLAN FOR NEDSAT BEHOV FOR HALEKUPERING

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Virkemidlet sætter fokus på de risikofaktorer, der i den enkelte besætning giver anledning til halebid blandt grisene. Udarbejdelse af handlingsplaner gør det muligt at reducere de pågældende risikofaktorer, hvilket fører til, at det er muligt at forsøge sig med at producere grise med hele haler.

Virkemidlet er et lovkrav jf. bekendtgørelse 1402, som omhandler krav til dokumentation af halebid før halekupering må foretages, en risikovurdering og udarbejdelse af handlingsplan.



Foto: SEGES

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

Sideeffekter

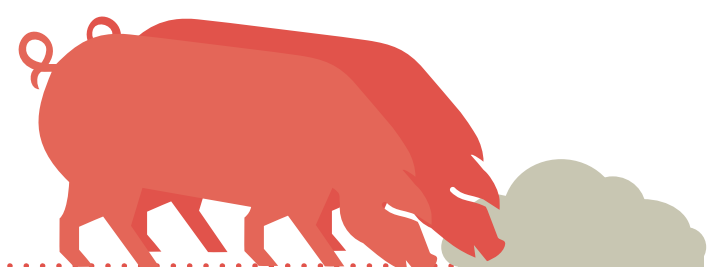
Nedbringelse af risikofaktorer for halebid vil også kunne føre til nedbringelse af dødeligheden og antibiotikaforbruget til grisene. Desuden vil det også være muligt at forbedre grisenes produktivitet, da du i forbindelse med at reducere risikoen for halebid mindsker ”fejl” i nærmiljøet.

Sådan kommer du i gang



- 1 BESÆTTNINGEN GENNEMGÅS** for de risikofaktorer, der har betydning for halebid.
› *SEGES har udarbejdet tjeklister, som skal hjælpe producenten.*
- 2 HVIS RISIKOVURDERINGEN VISER FORHOLD, DER GIVER ANLEDNING TIL HALEBID** blandt grisene, udarbejdes en handlingsplan for at bringe forholdene i orden.
- 3 HVIS RISIKOVURDERINGEN VISER INGEN UMIDDELBAR RISIKO FIR HALEBID**, og besætningen har et lavt niveau af halebid, skal der lægges en strategi for at producere grise med hele haler.
› *SEGES har beskrevet en anbefalet fremgangsmåde.*

FIND INSPIRATION til din handlingsplan på svineproduktion.dk



HJERTEORDNINGEN PÅ DYREVELFÆRD

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Hjerteordningen dokumenterer den indsats på dyrevelfærd, du som husdyrproducent og leverandør af kød- eller mejeriprodukter leverer inden for rammerne af Hjerteordningen. Mærket er opdelt i et, to eller tre hjerter ved stigende velfærd og er underlagt statslig kontrol. For at kunne levere under Hjer-teordningen skal du efterleve ordningens krav til produktion, staldforhold og transport til slagteri.



Hele haler og halm som rodemateriale er blandt kriterierne for at få tildelt et hjerte i griseproduktionen.
Foto: Lars Holdensen



Økonomi

Udgifterne afhænger af hvilke tilpasninger bedriften skal etablere for at kunne tilmelde sig ordningen på det ønskede niveau. Øget indtjening afhænger af aftaler med aftager.



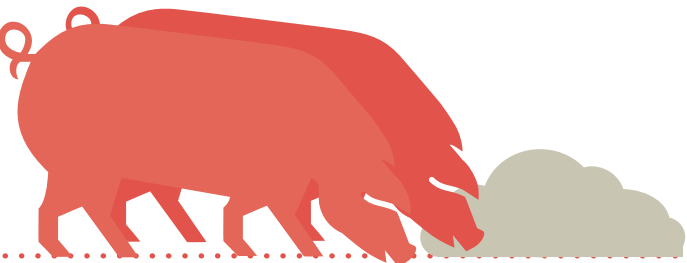
Sideeffekter

Øgede velfærdsindsatser bidrager generelt til et positivt indtryk af det danske landbrug. Ofte medfører en øget velfærd også en højere sundhed og derved mindre tab.

Sådan kommer du i gang



- 1 FØDEVARESTYRELSENS VEJLEDNING** beskriver de tilpasninger, der skal til for at levere på Hjerteordningens tre niveauer. Der er hjerteordninger for bedrifter med produktion af grisekød, mælk, oksekød og slagtekyllinger.
- 2 ALTERNATIVT KAN BESÆTNINGEN SELV REGISTRERE**, hvilke del-elementer af henholdsvis et, to og tre hjerter besætningen opfylder og derved dokumentere en højere dyrevelfærd.



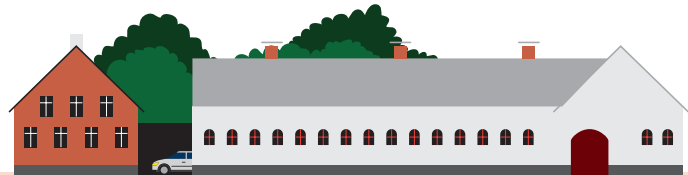
GYLLEKØLING

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Gyllekøling virker ved, at slanger nedstøbt i gyllekummerne optager varmen fra gyllen. Varmen flyttes via en væskevarmepumpe over i staldens centralvarmeanlæg. Effektiviteten er højere end jordvarme og luft/vand-varmepumper, da gyllen har en højere gennemsnitstemperatur. Gyllekøling reducerer ammoniaktab, som udgør en indirekte kilde til lattergas, og hæmmer den biologiske omsætning i gyllen, der reducerer metanemissionen.



I praksis

Gyllekøling etableres med en køleeffekt fra 10-25 W/m² afhængig af, hvad der er behov for at dokumentere miljømæssigt, og om varmen fra varmepumpen kan anvendes til at erstatte anden varme. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Ved udskiftning af varmepumpen skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden, før anlægget tages i drift. Effekten på ammoniakemission og metan er helt afhængig af køleydelsen.



Et gyllekølingsanlæg består af PEL-slanger i gulvet under gyllen samt en varmepumpe, der trækker varmen ud af vandet, der cirkulerer i PEL-slangerne Foto: Byggeri & Teknik

Økonomi

Hvis gyllekøling erstatter opvarmning med fyringsolie, kan gyllekøling hurtigt give et positivt afkast. Renter og afskrivninger er ca. 2 kr. per produceret gris. Driftsudgifterne er meget forskellige mellem bedrifter.

Klimaeffekt

Hvis der køles med 10W/m² er reduktionen af ammoniak på 8,1 pct. Effekten på metan er dårlig belyst. Skønsmæssigt er der en reduktion af CO₂e/ton gylle på 5-11 kg afhængig af køleeffekten 10-25 W/m².

Sådan kommer du i gang



ETABLERING af gyllekøling er kun mulig ved nybyggeri eller total renovering af gødningssystemet. Det anbefales at få en ekspert til at dimensionere køleanlægget.

FAKTA
Varmepumpe er anerkendt som en effektiv måde at skaffe energi på. En gyllevarmepumpe producerer i gennemsnit 4 kWh varme for hver gang den bruger 1 kWh el. Udover at reducere ammoniak og metanemission, er det godkendt til lugtreduktion med op til 20 pct.

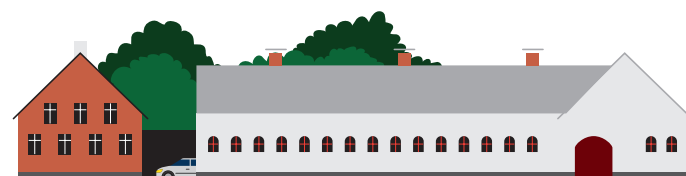
AFSÆT SVINEGYLLEN TIL BIOGAS

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Nårgyllen afleveres til et biogasanlæg, omdanner biogasanlægget en del af tørstoffet til metan. Mange biogasanlæg opgraderer metanen så det kan sendes ud i naturgasnettet og erstatte naturgas. Derudover producerer et naturgasanlæg også el og varme. Gyllen erstatter dermed fossile brændstoffer. Biogasanlæggene forbedrer husdyrgødningen gødningsværdi, samtidig med at man reducerer risikoen for tab af næringsstoffer.



I praksis

Bestående bedrifter kan aflevere gyllen til biogas hvis der er en egnet afhentningstank. Ved planlægning af nybyggeri af stalde, bør man have stor fokus på gylleudslusningslogistikken, herunder størrelse og placering af afhentningstanke. Afhentnings- og lagertankene bør ikke placeres tæt ved staldbygningerne, da dette øger risikoen for kontaminering af indsugningsluften til ventilationsanlæggene, når der kommer retur luft ud ved fyldning af tankbilerne. Man skal være opmærksom på at forsuret gylle begrænser mulighederne for at sende gyllen til biogas. Hyppig udslusning er til gængæld med til at øge gasproduktionen.

REDUCER
DRIVHUSGASSER
OG AMMONIAK
FRA STALDEN

GRØN BUNDLINJE



Biogasanlæg kan være gårdanlæg eller store centrale anlæg.

Økonomi

Omkostninger til etablering af større fortank og drift i kombination med hyppig udslusning er 250-450 kr. pr. ton CO₂e reduceret. Ved anvendelse af alm. udslusning er omkostningerne større pr. ton CO₂e.

Klimaeffekt

Ved almindelig drift reduceres CO₂e med 49 kg, heraf udgør energieffekten 22 kg CO₂ og ved hyppig udslusning er reduktionen 67 kg CO₂e heraf udgør energieffekten 24 kg CO₂e per ton gylle.

Sådan kommer
du i gang



VED ETABLERING af biogasanlæg indgås kontrakter med landmænd om levering af gylle. Efterfølgende er det muligt at få en kontrakt hvis biogasanlæggets kapacitet øges eller en leverandør træder ud af kontrakten.

FAKTA

Afgasning af gyllen i et biogasanlæg er en effektiv måde at reducere metan fra gyllen, især sammen med hyppig udslusning. Det skyldes at ca. 70 pct. af metan fra svinegyllen kommer fra staldanlægget. Bioafgasning kan begrænse lugtemissioner ved håndtering af gylle, idet afgasning reducerer gyllens indhold af ildelugtende organiske komponenter.

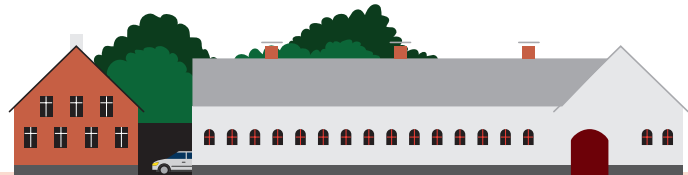
HYPPIG UDSLUSNING AF GRISEGYLLEN

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Hyppig udslusning fra stald til gylletank mindsker klimapåvirkningen fra grisestalden. Ved at udsluse gyllen en gang ugentlig i stedet for hver femte til sjette uge, reducerer man gyllens afgivelse af metan i stalden. Hvis gyllen leveres til et biogasanlæg, bliver gyllens organiske stoffer omdannet til metan på biogasanlægget, og derfor er det relativt lidt metan, der dannes i den afgassede gylle, som kommer retur fra biogasanlægget.



I praksis

I nye stalde bør automatisk udslusning etableres for at reducere arbejdsforbrug og forbedre arbejdsmiljøet i staldene. Automatisk gylleudslusning kan etableres i traditionelle gyllekummer, hvor gyllen udsluses via ventiler eller ved en propløfter placeret på rørstrengen. Ved levering til biogas bør afhentnings- og lagertankene ikke placeres tæt ved staldbygningerne, da dette øger risikoen for kontaminering af indsugningsluften til ventilationsanlæggene, når der kommer returluft ud ved fyldning af tankbilerne. Der bør etableres en pumpeledning fra gennem-pumpningsbrønden, så vaskevand kan ledes udenom afhentningstanken direkte til en lagertank.



I forbindelse med etablering af gylle udslusningsanlæg kan der monteres automatisk åbning af ventiler til rørudslusningsanlægget. Daglig udslusning af gyllen kan praktiseres med et linespilsanlæg. Foto: AgriFarm



Økonomi

Omkostningerne ved hyppig udslusning er beregnet til 3,15 kr./slagtesvin i eksisterende stalde til øgede arbejdsomkostninger. I nye stalde med automatisk udslusning er omkostningen beregnet til 2,25 kr.



Klimaeffekt

Det bedste bud på effekten af hyppig udslusning ser 9 kg. CO₂-ækv/ton husdyrgødning og kombineret med levering til biogas 31 kg. CO₂-ækv/ton husdyrgødning.



Sådan kommer du i gang

HYPPIG UDSLUSNING af gyllen kan i princippet praktiseres i alle stalde med gyllepropsystem. Det er et spørgsmål om at bruge den tid, det tager at trække alle propper i en given stald.

FAKTA
Hyppig udslusning påvirker kun metanafgivelsen, der er således ingen miljømæssige effekter i form af mindre ammoniakemission. For slagtesvin er hyppig gylleudslusning godkendt på miljøstyrelsens teknologiliste til 20 pct. lugtreduktion.

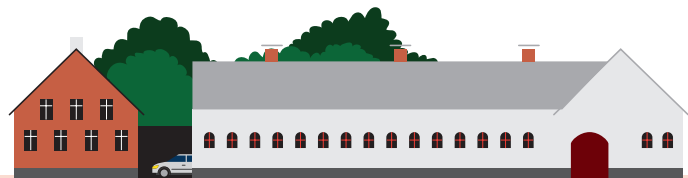
STALDFORSURING AF GRISEGYLLEN

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Når der via et forsøringsanlæg tilsættes svovlsyre til gyllen fra stalden, reduceres gyllens tab af ammoniak og metan både inde i stalden samt under lagring af gyllen uden for stalden. Ved korrekt staldforsuring vil kg. kvælstof i gylletanken øges med ca. 11 pct. som følge af det lavere ammoniaktab i stalden og under opbevaring af gyllen.



I praksis

Et forsøringsanlæg virker på den måde, at gyllen sluses ud dagligt til en procestank. I procestanken tilsættes der syre afmålt på basis af gyllens pH. Syren kommer fra en syretank på vejeceller, så man kan følge forbruget af syre. Når pH er sænket til det ønskede niveau på 5,5, pumpes noget af gyllen tilbage til gyllekummerne i stalden. Resten pumpes til en lagertank. Der kan være øgede lugtproblemer når gyllen håndteres.

Økonomi

Der skal investeres i forsøringsanlæg, hvor prisen afhænger af, om det skal være med separator, samt syretanke. Der er driftsomkostninger hovedsageligt til syre, strøm og vedligehold. Samlet koster forsuring af svinegylle ca. 8,50 kr. i renter og afskrivninger, 6 kr. til syre 1 kr. til el og 2,50 kr. i vedligehold. I alt 18 kr. pr. produceret gris.

Klimaeffekt

Der er en klimaeffekt på 39 kg. CO₂e/ton svinegylle. Baseret på normtal for gyllemængder svarer det til 3,7 kg CO₂e/fravænned gris; 5,3 kg CO₂e/smågris (6,6-31 kg) og 21,5 kg CO₂e/slagtesvin.

FAKTA

Et forsøringsanlæg har en maks. kapacitet på omkring 10.000 stipladser, når alle forhold er optimale. Anlæg større end 7.000 stipladser skal have en separator. Hvis der bruges halm, skal anlægget indeholde en separator, ellers opstår der problemer med at få gyllen ud af stalden. Virkemidlet må ikke anvendes til økologisk husdyrgødning, da de økologiske regler ikke tillader anvendelse af svovlsyre.



Foto: JH Agro

Sådan kommer
du i gang



FORSURING AF GYLLEN

i stalden er kun relevant for nye stalde eller totalrenovering af eksisterende stalde. For at opnå den ønskede sænkning af pH til 5,5, er det vigtigt, at der sker en daglig forsuring af gyllen.

KLIMAOPTIMERET FODER

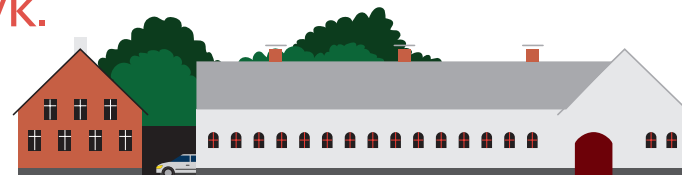
Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:



SÅDAN VIRKER TILTAGET

Når man laver en foderblanding, er der et klimaaftryk på hver fodermiddel. På egne fodermidler kan klimaaftrykket være baseret på bedriftens egen klimaaftryk. Hvis det ikke er muligt, anvendes der et standardklimaaftryk fra en anerkendt database f.eks. SEGES svinefoderdatabase. Foderblandings klimaaftryk udgør sammen med foderforbruget den største del af klimaaftrykket på grisen.

Korn udgør omkring 70 pct. af fodret, men kun godt halvdelen af en foderblandings klimaaftryk.



I praksis

Der er en række foderstofforretninger, der kan levere et klimaaftryk på det foder, de leverer. På sigt forventes det, at klimaaftrykket vil fremgå af indlægssedlen. For hjemmeblandere kan man få rådgiveren, der laver foderoptimeringen til at levere blandings klimaaftryk på blanderecepten.

REDUCER
UDLEDNINGEN AF
DRIVHUSGASSER

GRØN BUNDLINJE



I en klimaoptimeret foderblanding kan soja udskiftes med hestebønner. Foto: SEGES

Økonomi

I en klimaoptimeret foderblanding kan palmeolie eksempelvis udskiftes med rapsolie, og sojaskrå udskiftes med rapskager. For en hjemmeblander kan soja evt. udskiftes med hestebønner. Derfor må det forventes, at disse blandinger bliver lidt dyrere end standardblandinger.



Klimaeffekt

Hvis 80 pct. af sojaskråen udskiftes med hestebønner og rapskager, reduceres foderblandings klimaaftryk med 60 g/FEsv. For et slagtesvin er det godt 13 kg CO₂e. Hvis 0,8 pct. palmeolie udskiftes med rapsolie, så falder foderets klimaaftryk med 30 g pr. FEsv svarende til godt 6 kg CO₂e pr. slagtesvin.



Sådan kommer
du i gang



EFTERSPØRG foderets klimaaftryk hos din foderleverandør. Hvis du ønsker at kende klimaaftrykket på det foder du selv dyrker, skal du evt. sammen med din rådgiver have beregnet bedriftens klimaaftryk.

FAKTA

I EU-regi er der lavet en foderdatabase med fodermidlernes klimaaftryk. Denne database kaldes GFLI, hvilket står for Global Feed LCA Institut. Hvis grisenes klimaaftryk er beregnet på basis af klimaaftryk på foderblandinger fra GFLI-foderdatabase, kan grisenes samlede klimaaftryk bruges af svine-slagterierne som grundlag til at beregne klimaaftrykket på grisekødsprodukterne.

ØGET PRODUKTIVITET

Virkemidlet imødekommer disse verdensmål:

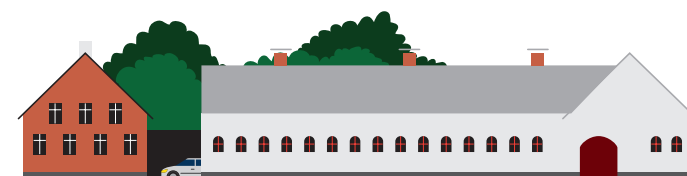


SÅDAN VIRKER TILTAGET

Forbedret foderudnyttelse, flere fravænnede grise pr. årssø og reduceret dødelighed mindsker foderforbruget pr. produceret gris og øger den samlede produktivitet. Foder er en ressource, og enhver ressourcebesparelse har positive effekter på alle områder som klima, miljø, arealudnyttelse og økonomi. Gødningsmængden pr. gris bliver mindre, hvilket der kan tages højde for i udarbejdelsen af gødningsplanen.



Foto: SEGES



I praksis

Hvorvidt øget produktivitet er et relevant virkemiddel for din bedrift, afhænger af bedriftens aktuelle produktivetsniveau f.eks. i forhold til landsgennemsnittet for samme type af bedrifter. Hvis bedriften allerede ligger i gruppen af top-25 eller top 10 bedrifter, skal det gode arbejde, der allerede udføres fortsættes, og evt. optimeres for at følge med den almindelige udvikling. Når klimagassernes CO₂e skal fordeles på produkterne, har det stor betydning for grisens klimaaftryk, at foderforbruget er så lavt som muligt. Forbruget af foder skal ses i sammenhæng med foderets klimaaftryk per foderenhed. Derfor er det vigtigt at se på CO₂e per kg. Tilvækst, som er et kommende nøgletal på produktionsrapporterne.

Økonomi

Der vil normalt være en økonomisk gevinst ved at øge produktiviteten i griseproduktionen. Der vil altid være en klimagevinst ved at producere mere for mindre.



Klimaeffekt

Mindre foder pr. kg gris betyder lavere klimaaftryk fra foder, reduceret tab af fordøjelsesmetan og metan fra gyllen. Hvis grise per årssø øges med to grise, falder klimabelastningen med 2,5-3 kg. CO₂e pr. fravænnet gris. Hvis foderforbruget pr. smågris falder med 0,1 FEs, falder CO₂e pr. gris med 3-3,5 kg., og hvis foderforbruget pr. slagtesvin falder med 0,1 FEs, falder CO₂e pr. slagtesvin med 6-8 kg. Falder dødeligheden med 1 pct. point, så falder CO₂e pr. smågris med 0,5 kg og pr. slagtesvin med 2 kg.



Sådan kommer du i gang



HANDLEPLAN Der bør udarbejdes en handleplan, der klart beskriver, hvad der skal gøres, hvem der gør det, hvornår det skal gøres, samt hvornår der skal være opfølgning på effekten af handleplanen.

FAKTA

Studer dine produktionsrapporter. For at sikre, at det ikke er tilfældige udsving i produktiviteten, bør perioden der vurderes på være 6-12 måneder. Grise har et stort vækstpotentiale under optimale forhold. Det kræver god pasning og management, som omfatter alle forhold, der påvirker dyrets mulighed for at udnytte det genetiske potentiale. F.eks. effektiv smittebeskyttelse, god sundhed herunder nødvendige vaccinationer og antibiotika, isolering af syge dyr, godt foder med korrekt næringsindhold, godt nærmiljø, der er tørt uden træk, og temperatur, der passer til dyrets alder, foder og vand i passende mængder.